

Агейчева А.О., к.пед.н., доцент,
ORCID: 0000-0003-2184-8820, e-mail: ageycheva@i.ua

Кальнік О.П., к.пед.н., доцент,
ORCID: 0000-0001-7579-9863, e-mail: alex.kalnik@gmail.com

Гунченко Ю.В., ORCID: 0000-0003-1980-137X, e-mail: yuliyagunchenko@gmail.com

Кошлата А.В., ORCID: 0000-0003-1084-8497, e-mail: alla.koshlata@gmail.com

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ-СИНХРОНІСТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

***Анотація.** У статті аналізуються актуальні проблеми забезпечення переклад у конференцій в Україні (умови праці, труднощі, зумовлені недосконалою організацією та проведенням конференцій, неадекватним обладнанням та проблеми, зумовлені особливостями синхронного перекладу), а також розглянуто окремі аспекти навчання синхронному перекладу в вищих навчальних закладах України. У статті також розглядається розвиток навичок усного перекладу на прикладах сучасної англійської економічної термінології з урахуванням основних функцій складних іменних економічних термінів у сучасних англійських науково-економічних текстах. Запропоновано застосовувати спеціальні навчальні вправи та методики в навчальному процесі.*

***Ключові слова:** відповідні еквіваленти, переклад конференцій, неминуче відставання, системи синхронного перекладу, навчальні вправи.*

Ageicheva A.O., candidate of pedagogical sciences, associate professor,
ORCID: 0000-0003-2184-8820, e-mail: ageycheva@i.ua

Kalnik O.P., candidate of pedagogical sciences, associate professor,
ORCID: 0000-0001-7579-9863, e-mail: alex.kalnik@gmail.com

Hunchenko Yu.V., ORCID: 0000-0003-1980-137X, e-mail: yuliyagunchenko@gmail.com

Koshlata A.V., ORCID: 0000-0003-1084-8497, e-mail: alla.koshlata@gmail.com

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

TRAINING ENGLISH CONFERENCE INTERPRETERS PECULIARITIES AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS IN UKRAINE

***Abstract.** The article describes topical problems of the present-day situation with conference interpretation in Ukraine (working conditions and the time pattern, difficulties caused by the imperfect organizing and management of conferences, inadequate equipment, and specific difficulties of simultaneous interpretation) and considers certain aspects of oral simultaneous translation training at higher educational establishments of Ukraine. The article also investigates developing interpreting skills at the examples of modern English economic terminology with regard to the main functions of compound noun economic terms in modern English scientific-economic texts. Special training exercises and techniques are suggested to be applied in the teaching process.*

***Keywords:** appropriate equivalents, conference interpretation, inevitable lagging, synchronous interpretation systems, training exercises.*

Синхронний переклад завжди був і залишається одним із найскладніших видів перекладацької діяльності. Це особливо стосується перекладів на спеціалізованих конференціях з проблем окремих галузей науки та техніки. У процесі синхронного перекладу, на відміну від інших його видів, синхроніст перекладає, як правило, лише декілька слів, тому що не може чекати більшого сегмента тексту: це призведе до неминучого відставання.

Зазвичай синхроніст чекає кінця синтаксичної структури або логічної синтагми, а потім починає перекладати.

Таким чином, при синхронному перекладі контекст практично відсутній, і вибір еквівалента має бути здійснений на основі конкретної ситуації та фону (загальних та тематичних знань). Отже, для успішного синхронного перекладу перекладачеві потрібні:

- 1) якнайширший та універсальний набір еквівалентів;
- 2) глибока загальна та спеціальна "база знань";
- 3) належне знання ситуації та здатність його правильно використовувати [1].

Навчання перекладачів-синхроністів повинно проводитись в умовах, максимально наближених до реальних: у спеціально обладнаній кабіні перекладача, спеціальних класах, призначених для навчання синхронного перекладу, з використанням професійної гарнітури та системи синхронного перекладу.

Рекомендується застосовувати низку вправ і методів викладання техніки синхронного перекладу, зокрема:

1. Робота з подачею (delivery):

- так званий "уявний слухач". Коли перекладач працює в один у маленькій кабіні, ніхто не дивиться на нього, отже йому легко впасти в транс і говорити в порожнечу, але слухати продукт такого перекладу досить складно. Тому рекомендується поставити на екран ноутбука або телефону фотографію «людини з розумним поглядом» і перекладати адресно цій людині, при цьому зосереджуючись не на вимові тексту, а на комунікації, донесенні сенсу. Цей прийом дозволяє легко відокремлювати головне від другорядного, зосереджуватися на важливому і не втрачати логічні зв'язки;

- переклад з одним навушником: одним вухом перекладач чує голос доповідача, а іншим - свій власний. Якщо частина уваги витрачається на те, щоб чути себе, це покращує контроль над власною вимовою, але залишається менше уваги, спрямованої на сприйняття мови оратора;

- для людей, чия проблема в подачі - невпевненість, і через це вони говорять тихо або не дуже виразно, може допомогти прийом - навмисно говорити дещо голосніше, ніби для людини, що погано чує співрозмовника. Це автоматично призводить до більшої чіткості і контролю над вимовою.

2. Робота із швидкістю: буває складно перекладати не тільки ораторів, які говорять виключно швидко, але і ораторів, які говорять дуже повільно, а також тих, хто часто повторює думки або має проблеми з їх формулюванням. Перекладач не повинен допускати пауз, навіть якщо він насправді переводить абсолютно все, що говорить оратор, оскільки паузи викличуть у слухачів інстинктивну недовіру до перекладу. Тому слід опанувати прийом, який називався «гармошка» - вміння як максимально скорочувати, так і розтягувати переклад, нічого при цьому не втрачаючи і не додаючи зайвого.

3. Робота з логікою: для синхроніста життєво важливо відчувати логіку мови, зв'язки і переходи між тезами, навіть коли вони не позначені явно. Для багатьох ораторів характерні переходи від думки до думки просто через «і» «а», або "отже". Тому необхідно тренувати вміння вставляти в мову відсутні зв'язки і переходи, фактично, виявляти їх. Для цього використовується ряд англійських слів-зв'язок, наприклад: *although (хоча), accordingly (відповідно), therefore (отже), as a rule (як правило), to be more exact (точніше кажучи), that is (іншими словами), to put it differently (інакше кажучи), indeed (насправді)*, та багато інших [2].

У процесі підготовки майбутніх спеціалістів з синхронного перекладу дуже важливо ознайомити їх з особливостями термінології різних галузей та особливостями професійних текстів. Наприклад, специфіка англійського науково-економічного тексту полягає в порівняно невеликій кількості ключових концепцій, що використовуються в ньому, і є тісно пов'язаними одна з одною. Терміни в такому тексті разом з термінологічним змістом можуть

містити елементи загальної мови, а нетермінологічна лексика може нести наукову інформацію. Поєднання загальної, загальнонаукової та термінологічної лексики є методом структурно-семантичної організації економічного тексту, що забезпечує його цілісність [3].

Отже, розвиток навичок та вмінь, необхідних майбутньому фахівцеві з синхронного перекладу, а також ознайомлення з основними функціями термінів у сучасних англійських наукових текстах є необхідними елементами його професійної підготовки.

Література

1. Varnaliy Z., Onishchenko S. & Masliy A. (2016), *Threat prevention mechanisms of Ukraine's economic security*, *Economic Annals-XXI*, No. 159, Vol.5-6, pp. 20-24, doi: <http://dx.doi.org/10.21003/ea.V159-04>.
2. Widdowson H.G. (2007), *Discourse Analysis*. Oxford: University Press, 133 p.
3. Fohel HB (2007), *Strukturni aspekty terminolohichnoi leksky Nova filolohiia*, Vol.27, *Zaporizhzhia*, pp. 267 – 271.